

seksjoner har en innledning med relevante anatomiske og fysiologiske aspekter, men omfanget varierer betydelig fra seksjon til seksjon. Forfatterne er subspecialister på hver sine felt, hvilket borger for at stoffet i alle deler er ajourført i forhold til dagens kunnskap. Takket være stramme tøyler fra redaktørene er alle seksjoner sydd over samme lest. Boken er rikt illustrert med bilder (fotografier, angiografier, histologiske og røntgenlogiske snitt samt ultralyd-observasjoner) og skisser av høy kvalitet. Boken kan virke nesten utilnærmelig i sin oversystematiserte form, men brukt på rette måten, dvs. i små doser, kan den bli en viktig kilde til informasjon. Referanselistene som avslutter hver seksjon er noe ensidig. Det er påfallende at ingen av forfatterne evner å heve blikket utover det amerikanske kontinent – nær 100 % av referansene er amerikanske arbeider! Vel er det slik at amerikansk forskning er ledende på de fleste områder, men her er sjåvinismen satt i system.

Konklusjonen må bli at boken kan være til nytte både for allmennleger og spesialister i oftalmologi. Den er stor og uhandterlig, så dersom den finnes på CD-ROM ville det kanskje være å anbefale.

Amund Ringvold

Øyeavdelingen
Rikshospitalet

Hvis kroppen kunne snakke

Eldri Steen, Liv Haugli

Når livet setter seg i kroppen

Bevisstgjøring, muligheter, valg.

148 s, ill. Oslo: Noras Ark, 2003. Pris NOK 178
ISBN 82-7979-018-7

Denne boken retter seg mot personer som sliter med smerter og plager i kroppen, og kan med stort utbytte leses av helsepersonell som strever med denne store pasientgruppen. Utgangspunkt er at smerter kan forandre forhold

i livet man ikke er seg bevisst. Gjennom et systematisk øvelsesprogram gis det forslag til måter å kommunisere bedre med kroppen og å tak i sin tilværelse. Gjennom en rekke sykehistorier gis det konkrete eksempler på hvordan øvelsene kan bidra til å avdekke skjulte sammenhenger mellom tanker, følelser, kropp og livshistorie.

Boken bygger på et tverrfaglig forskningsarbeid mellom de to forfatterne – en medisiner og en pedagog – som resulterte i en felles doktordisputas i 2001. I dette

prosjektet utviklet og evaluerte forfatterne et omfattende gruppebasert læringsprogram rettet mot personer med kroniske muskel- og skjelettsmerter. Grunnantakelsen var at økt bevissthet gir mulighet til rekonstruksjon av tanker, følelser og handlinger. Dette kan bryte vedvarende sirkler og bidra til mindre sykdomsplager. Læringsprogrammet kalles livsstyrketrening og viste seg å medføre mindre smertepilager og bedre mestring av dagliglivet inntil ett år etter avslutning.

Et problem med denne boken, er at mange av øvelsene er ment å gjøres i grupper. Det kan derfor være vanskelig å gjennomføre hele programmet på egen hånd. Det er også god grunn til å tro at mye av effekten nettopp ligger i gruppe-modellen. Likevel gjennom boken får forfatterne frem sin underliggende filosofi uten å ty til omfattende teoretiske forklaringer. Språket er gjennomgående klart og lettfattelig, og alle kan ha nytte av å forsøke å snakke nærmere med kroppen sin.

John Gunnar Mæland

Universitetet i Bergen

Hva Jung egentlig mente

E.A. Bennett

Jung og hans tankeverden

190 s. Oslo: Damm, 2002. NOK 269
ISBN 82-496-0468-7

Biografier har bl.a. som mål å kaste nytt lys over hittil ukjente sider ved betydelige personligheters liv og virke. Dette synes ikke å ha vært E.A. Bennetts primære intensjon. Som venn og kollega av Carl Gustav Jung (1875–1961), utgav

han i 1966, fem år etter Jungs død, denne boken som nå er oversatt til norsk.

Jung og hans tankeverden synes mer å representere en popularisering av tidligere kjent viten enn å gi utvidet forståelse av Jungs bidrag til det psykoanalytiske fagfelt. Forfatteren henvender seg til den uinvidde leser og ønsker tydeligvis å gjøre Jungs ideer mer kjent innen denne målgruppen. Boken består av sju kapitler som dels er historiske, dels tematiske. En gjennomgang av de enkelte kapitlene vil gjøre anmeldelsen for lang, derfor trekkes noen aspekter frem.

I omtaler av Jung er forholdet til Sigmund Freud (1856–1939) og bruddet mellom dem etter bare seks års samarbeid, alltid et sentralt tema. Bennett har sin teori

som går ut på at det var uenighet om bruken av symbolbegrepet slik Jung lanserte det i en av sine bøker, *Symbols of transformation*, som førte til bruddet. Men også vesentlige forskjeller i deres personlighet må ha spilt inn. Den historiske erkjennelse at det ikke er plass til to store toneangivende individualister innen samme organisasjon, blir nok en gang bekreftet. Begge var eminente klinikere; Freud med sin nevrologibaserte nitide observasjonsevne, Jung med sin intuisjon og assosiasjonsevne. I teoribygging hadde de forskjellige forutsetninger. Selv om Freud sjokkerte samtiden med sine spekulative psykologiske formuleringer, hadde de likevel en slik appell at han gikk seirende ut av striden med Jung. Freud som den ekstroverte og nettverksskapende, maktet å markedsføre sin lære bedre. I tillegg dannet den utgangspunkt for nyere psykologiske teorier som egopsykologien, objektreasjonsteorien og selvpsykologien. Freud har oppnådd at hans psykoanalytiske teori har fått en modernisering som ikke i samme grad synes å være tilfelle med Jungs analytiske psykologi.

Det er betimelig å spørre om Jung, som åpenbart var en stor tenker, var forut for sin tid og at hans budskap først nå kan gis mer kreditt i videre kretser enn før. Mens Freuds psykoanalyse lenge var relativt enerådende, rommer dagens psykologiske «marked» et bredspektret utvalg av teoretiske retninger. Dessuten er det blitt mer stuerent å inkludere den åndelige dimensjon i menneskets psyke, noe Freud avviste, men som Jung tilla stor betydning i vår mentale husholdning som del av den individuelle utvikling og det kollektivt ubevisste.

Derfor vil en bok som denne kunne ha interesse for fagpersoner og «uinvidde» som ønsker å utvide sin horisont ved også å inkludere det relativt tungt tilgjengelige teoretiske bidrag Carl Gustav Jung har etterlatt seg, til dels godt hjulpet av Bennetts mer lettfattelige fremstilling.

Tore Gude

Forskningsinstituttet, Modum Bad
Vikersund